

Jak założyć własną firmę

• w świetle
obowiązujących przepisów?

Opracowanie:

Jacek Walczak

Dział Ekonomiki i Przedsiębiorczości

MODR Karniowice

W niniejszym opracowaniu pragniemy przedstawić najważniejsze kwestie związane z zakładaniem działalności gospodarczej, wg aktualnie obowiązujących zasad. Zważywszy na rozległość tematu i ograniczone ramy opracowania, omówione formy nie wyczerpują wszystkich możliwości prawnych prowadzenia działalności gospodarczej, lecz dotyczą tych najistotniejszych z punktu widzenia osób planujących prowadzenie działalności gospodarczej na terenach wiejskich. Dlatego przedstawiamy w nim formy najczęściej spotykane i najpopularniejsze. Najlepiej odpowiadają one w naszej ocenie prowadzeniu działalności gospodarczej w skali mikro i małych przedsiębiorstw.

Są to: indywidualna działalność gospodarcza, spółka cywilna, spółka jawna, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością oraz spółdzielnia.

Pragniemy również dodać, że umieszczenie w opracowaniu kwestii dotyczących zakładania spółdzielni wynika głównie ze specyfiki działalności na obszarach wiejskich, gdzie spółdzielnie wciąż jeszcze cieszą się zainteresowaniem (również jako możliwa forma prawna zakładania grup producentów rolnych), jako że generalnie forma ta jest obecnie w zaniku i poza rolnictwem (i przypadkami spółdzielni socjalnych) stosowana jest rzadko.

Zasady zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce określają obecnie następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jednolity: Dz. U. 2010 Nr 220 poz. 1447 ze zm.);
- Ustawa z dnia 13 maja 2011 r. o zmianie ustawy o swobodzie działalności gospodarczej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 131, poz. 764);
- Ustawa z dnia 25 marca 2011 r. o ograniczaniu barier administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców (Dz. U. 2011 r. Nr 106, poz. 622);
- Ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy o swobodzie działalności gospodarczej oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. 2009 Nr 18 poz. 97 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. Przepisy wprowadzające ustawę o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 173, poz. 1808 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o świadczeniu usług na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. 2010 Nr 47, poz. 278), transponująca przepisy dyrektywy 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotyczącej usług na rynku wewnętrznym (Dz. Urz. UE L 376 z 27.12.2006, str. 36).

Wymienione akty prawne dostępne są na stronie internetowej Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG): ceidg.gov.pl

Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej mówi, iż organy administracji publicznej wspierają rozwój przedsiębiorczości, tworząc korzystne warunki do podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej, w szczególności wspierają mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.

W myśl ww. ustawy działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność:

- wytwórcza,
- budowlana,
- handlowa,
- usługowa,
- oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły.

Niektóre rodzaje działalności wymagają uzyskania koncesji

Koncesjonowanie dotyczy określonych działalności. Szczegółowy zakres i warunki wykonywania działalności gospodarczej podlegającej koncesjonowaniu określają przepisy odrębnych ustaw. Jeżeli przepisy odrębnych ustaw nie stanowią inaczej, udzielenie, odmowa udzielenia, zmiana i cofnięcie koncesji lub ograniczenie jej zakresu należy do ministra właściwego ze względu na przedmiot działalności gospodarczej wymagającej uzyskania koncesji i następuje w drodze decyzji.

Koncesji udziela się w celu:

- poszukiwania, rozpoznawania złóż węglowodorów oraz kopalin stałych objętych własnością górnictw, wydobywania kopalin ze złóż, podziemnego bezzbiornikowego magazynowania substancji oraz podziemnego składowania odpadów;
- wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią i amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym;
- wytwarzania, przetwarzania, magazynowania, przesyłania, dystrybucji i obrotu paliwami i energią;

- ochrony osób i mienia;
- rozpowszechniania programów radiowych i telewizyjnych, z wyłączeniem programów rozpowszechnianych wyłącznie w systemie teleinformatycznym, które nie są rozprowadzane naziemnie, satelitarnie lub w sieciach kablowych;
- przewozów lotniczych;
- prowadzenia kasyna gry.

Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej określa także kwestie dotyczące tzw. „działalności regulowanej”

Przepisy niektórych odrębnych ustaw stanowią, że niektóre rodzaje działalności są działalnościami regulowanymi. Wówczas przedsiębiorca może wykonywać tę działalność, jeżeli spełnia szczególne warunki określone przepisami odrębnej ustawy i po uzyskaniu wpisu w rejestrze działalności regulowanej, co podlega opłacie skarbowej.

Lista i zakres działalności regulowanych:

- 1. Agencje Zatrudnienia** – pośrednictwo pracy, doradztwo personalne, poradnictwo zawodowe, usługi pracy tymczasowej;
- 2. Alkohol** - wyrób, oczyszczanie, skażanie lub odwadnianie alkoholu etylowego, wyrób lub rozlew napojów spirytusowych, wyrób lub rozlew wyrobów winiarskich;
- 3. Archiwum** - przechowywanie dokumentacji osobowej i płacowej pracodawców o czasowym okresie przechowywania;
- 4. Biopaliwo** - wytwarzanie, magazynowanie lub wprowadzanie do obrotu biokomponentów, wytwarzanie biogazu rolniczego lub wytw. energii elektrycznej z biogazu rolniczego;
- 5. Detektywi** - usługi detektywistyczne;
- 6. Dewizy** - działalność kantorowa,
- 7. Leczenie Zwierząt** - prowadzenie zakładu leczniczego dla zwierząt;
- 8. Lekarze i Dentyści** - indywidualna praktyka lekarska, indywidualna specjalistyczna praktyka lekarska, grupowa praktyka lekarska, kształcenie dyplomowe wykonywane przez przedsiębiorcę;
- 9. Nasiennictwo** - obrót materiałem siewnym;

10. **Pielęgniarki** - indywidualna praktyka pielęgniarek, położnych, indywidualna specjalistyczna praktyka pielęgniarek, położnych albo grupowa praktyka pielęgniarek, położnych, kształcenie podyplomowe prowadzone przez przedsiębiorcę;
11. **Poczta** - działalność pocztowa niewymagająca zezwolenia;
12. **Szkolenia z Ochrony Roślin** - szkolenia w zakresie ochrony roślin;
13. **Środki Ochrony Roślin** - konfekcjonowanie lub obrót środkami ochrony roślin;
14. **Telekomunikacja** - działalność telekomunikacyjna (w szczegółowo podanym zakresie);
15. **Transport** - prowadzenie kursów dokształcających w zakresie kierowania pojazdem przewożącym towary niebezpieczne, prowadzenie stacji kontroli pojazdów, prowadzenie ośrodka szkolenia kierowców (prawo o ruchu drogowym), prowadzenie ośrodka doskonalenia techniki jazdy, prowadzenie pracowni psychologicznej;
16. **Transport Kolejowy** - Przeprowadzanie szkoleń i egzaminowanie osób ubiegających się o licencje i świadectwa maszynisty, prowadzenie kursów początkowych i kursów doskonalących;
17. **Turystyka** - polowanie wykonywane przez cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, polowanie za granicą, organizowanie imprez turystycznych oraz pośredniczenie na zlecenie klientów w zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych,
18. **Tytoń** - wytwarzanie wyrobów tytoniowych

Bardziej szczegółowe informacje w tym zakresie dostępne są na stronie internetowej Ministerstwa Gospodarki: www.mg.gov.pl

Oprócz wymienionych wyżej działalności istnieją także zawody regulowane (w tym specjalności i stanowiska pracy), dla których polskie przepisy prawne przewidują konieczność posiadania odpowiedniego poziomu wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań w celu nabycia w RP kwalifikacji do podjęcia lub wykonywania tych zawodów lub działalności. W czasie opracowywania niniejszej publikacji było w Polsce 380 takich zamkniętych zawodów. Rząd planuje obniżyć ich liczbę w ciągu najbliższego czasu do około 150-170, czyli średniej europejskiej.

I. Podstawowe formy prawne prowadzenia działalności gospodarczej i formalności związane z rejestracją

W rozumieniu ustawy przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Za przedsiębiorców uznaje się także wspólników spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej.

Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej mówi, że przedsiębiorca, będący osobą fizyczną wykonującą we własnym imieniu działalność gospodarczą, może być przekształcony w spółkę kapitałową na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. Nr 94, poz. 1037, z późn. zm. 3)).

Przepisów ww. ustawy nie stosuje się do działalności wytwórczej w rolnictwie w zakresie upraw rolnych oraz chowu i hodowli zwierząt, ogrodnictwa, warzywnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego, a także wynajmowania przez rolników pokoi, sprzedaży posiłków domowych i świadczenia w gospodarstwach rolnych innych usług związanych z pobytem turystów oraz wyrobu wina przez producentów będących rolnikami wyrabiającymi mniej niż 100 hektolitrów wina w ciągu roku gospodarczego.

1. Indywidualna działalność gospodarcza

Przepisy ustawy o swobodzie działalności gospodarczej obowiązują od lipca 2011 r.

Aby zarejestrować działalność gospodarczą jako osoba fizyczna można wybrać jeden z trybów postępowania:

- zalogowanie się do CEIDG, wypełnienie wniosku CEIDG-1 on-line i **podpisanie go elektronicznie** (przy pierwszym logowaniu należy założyć konto i aktywować je po otrzymaniu potwierdzenia mailowego);
- przygotowanie wniosku CEIDG-1 on-line bez logowania się do CEIDG i podpisanie go w dowolnej gminie (należy wówczas zapamiętać nr wniosku);

- pobranie i złożenie wniosku CEIDG-1 w formie papierowej w wybranej gminie (nie obowiązuje rejonizacja). Gmina przekształca go na wniosek elektroniczny – **ten sposób rekomendujemy, jako najbezpieczniejszy dla osób, które po raz pierwszy stykają się z zagadnieniem, zapewniający poprawne wypełnienie dokumentu i skuteczne zarejestrowanie działalności;**
- przesłanie wniosku CEIDG-1 listem poleconym do wybranej gminy. Podpis musi być notarialnie potwierdzony.

Wniosek na formularzu CEIDG-1 stanowi jednocześnie zgłoszenie do ZUS/KRUS, GUS oraz naczelnika urzędu skarbowego. Złożenie wniosku jest bezpłatne.

We wniosku określa się m.in. formę opodatkowania. Możliwe formy to: karta podatkowa, ryczałt od przychodów ewidencjonowanych, podatek liniowy, podatek na zasadach ogólnych;

Wybór właściwej formy opodatkowania podatkiem dochodowym jest bardzo ważnym elementem, można nawet pokusić się o stwierdzenie, że jest jednym z warunków powodzenia planowanej działalności. Dlatego przed dokonaniem wyboru przyszły przedsiębiorca powinien dokonać analizy wszystkich możliwych do zastosowania wariantów opodatkowania, a następnie dokonać wyboru wariantu optymalnego - zgodnie z zasadą rachunku ekonomicznego.

O wyborze formy opodatkowania decydować powinna przede wszystkim korzyść finansowa. Można uznać, iż najlepszy jest w zasadzie ten podatek, który jest „najtańszy” dla przedsiębiorcy, a więc najniższy. Trzeba jednak uwzględnić różne aspekty wyboru formy opodatkowania, takie jak:

- ⇒ łatwość obliczenia podatku i jego ewidencja księgową - tu atutem jest prostota (z tego punktu widzenia najkorzystniejsza jest karta podatkowa - brak księgowości), podatek na zasadach ogólnych – wymagane prowadzenie księgi przychodów i rozchodów,
- ⇒ koszt rozliczenia podatkowego - im tańsza forma rozliczenia, tym korzystniejsza.

Koszt ten może być wyliczany przez nakład pracy niezbędnej do rozliczenia podatku, czyli koszt zatrudnienia pracownika na stanowisku księgowego lub koszt zakupu usługi biura rachunkowego.

Także pod tym względem najkorzystniejszą formą opodatkowania jest karta podatkowa, a najmniej korzystną - opodatkowanie na zasadach ogólnych,

⇒ kwoty podatku dochodowego. W przypadku wysokich kosztów prowadzonej działalności korzystny może się okazać podatek na zasadach ogólnych. Podstawę opodatkowania stanowi, bowiem **dochód**, czyli nadwyżka sumy przychodów nad kosztami ich uzyskania. Jeżeli koszty uzyskania będą wysokie lub nawet przekroczą sumę przychodów, różnica stanowić może nikły dochód lub stratę, która podlega odliczeniu od dochodu z tego samego źródła w latach następnych. W takiej sytuacji podatek na zasadach ogólnych będzie najkorzystniejszy.

Aktualnie obowiązek prowadzenia księgowości pełnej dotyczy działalności, których przychody za poprzedni rok podatkowy przekroczyły 1 200 000 euro. Zgodnie z kursem Narodowego Banku Polskiego z 28 września 2012 r., w roku 2013 limit ten wynosi 4 936 560 zł.

Należy pamiętać, że oprócz samego zgłoszenia działalności należy w określonych przypadkach dopełnić jeszcze innych formalności, zależnych od charakteru i specyfiki działalności. I tak będą to:

- w przypadku wybrania opodatkowania w formie karty podatkowej uzgodnienie we właściwym ze względu na miejsce zamieszkania Urzędzie Skarbowym szczegółów dotyczących tej formy opodatkowania;
- jeżeli przedsiębiorca zdecyduje, że chce rozliczać podatek od towarów i usług (VAT), lub też konieczność rozliczania VAT wynika z ustawy w związku z rodzajem prowadzonej działalności, to musi również złożyć w US dokument VAT-R oraz wnieść opłatę w wysokości 170 zł;
- uzgodnienie w ZUS szczegółów dotyczących składek pracowników: jeśli dotyczy pracowników ubezpieczanych w pełnym zakresie (etatowo) – druk ZUS ZUA,
- jeśli obejmuje tylko ubezpieczenie zdrowotne (np. w przypadku pracowników zatrudnianych na zlecenie) – druk ZUS ZZA,
- **zgłoszenia takie niedokonane na formularzu CEIDG-1 z powodu niezatrudniania na tym etapie pracowników winny być dokonane w chwili podjęcia pracy przez zatrudnioną osobę, jednak nie później niż do 7 dnia od tego momentu;**

- jeśli rodzaj działalności tego wymaga (kontakt z żywnością) wymagane jest zgłoszenie zakładu do Powiatowego Inspektora Sanitarnego (poprzez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną). W zależności od rodzaju prowadzonej działalności, należy wystąpić z wnioskiem o zatwierdzenie zakładu lub jego rejestrację, co najmniej 14 dni przed podjęciem działalności pod groźbą kar naliczanych przez Inspekcję Sanitarną. Szczegółowe informacje, w tym akty prawne można znaleźć na stronach internetowych Powiatowych Stacji Sanitarno-Epidemiologicznych: (np. wsse.krakow.pl);
- przydatne, choć nie obowiązkowe jest założenie rachunku bankowego w wybranym banku, wg zasad stosowanych przez bank.

Przedsiębiorca niezatrudniający pracowników może zawiesić wykonywanie działalności gospodarczej na okres od 30 dni do 24 miesięcy.

Podsumowanie:

Rodzaj działalności	dowolny, niektóre rodzaje wymagają określonych kwalifikacji stosownie do regulacji urzędowych, lub koncesji
Skala działalności	dowolna w ramach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), łatwe rozszerzenie lub likwidacja
Wspólnicy	nie ma
Odpowiedzialność za zobowiązania	całym majątkiem osobistym, w tym małżonków
Wpływ na podejmowanie decyzji	całkowity
Forma opodatkowania/ księgowość	podatek dochodowy od osób fizycznych, księgowość - dowolna forma
Sposoby pozyskiwania kapitału	ogólnodostępne – kapitał własny, kredyty, pożyczki, itp.,

2. Spółka cywilna

Spółka cywilna jest umową przedsiębiorców, w której zobowiązują się oni do wspólnego działania w określonym celu. Nie stanowi ona odrębnego podmiotu w obrocie gospodarczym. Wspólnicy muszą ustalić cel działania, czyli przedmiot prowadzonej działalności. Najlepiej w umowie określić go poprzez kody PKD (jako że i tak każdy ze wspólników będzie musiał podać właściwe dla rodzaju działalności kody podczas rejestracji działalności gospodarczej). Wg pierwotnych założeń spółka cywilna przeznaczona była do prowadzenia małych (doraźnych lub nawet jednorazowych) przedsięwzięć. W praktyce jednak, ze względu na podmiotowość przyznaną jej w licznych ustawach, spółka cywilna wykorzystywana bywa do prowadzenia działalności nawet w stosunkowo dużych rozmiarach.

Wspólnicy mogą określić dowolnie nazwę spółki. Powinna ona zawierać co najmniej imiona i nazwiska wszystkich wspólników, a także oznaczenie formy prawnej, czyli skrót sc. W tzw. „nazwie skróconej” spółki nazwiska te nie muszą się pojawiać i tym samym nie będzie konieczne ich podawanie na fakturach.

W celu założenia spółki cywilnej należy wykonać następujące czynności:

- wspólnicy rejestrują się oddzielnie, jako osoby prowadzące działalność gospodarczą, a następnie spisują umowę spółki cywilnej. Po spisaniu umowy należy w ciągu 14 dni zgłosić ten fakt do Urzędu Skarbowego (odpowiedniego według siedziby spółki), w celu zapłaty podatku od czynności cywilnoprawnych w wysokości 0,5% wartości wniesionych wkładów. Konieczne jest także złożenie deklaracji PCC-3;
- uzyskanie numeru statystycznego REGON dla spółki, który nadaje Urząd Statystyczny. W US spółkę może reprezentować jeden ze wspólników. Musi on jednak posiadać umowę spółki oraz zaświadczenia o wpisie do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej każdego ze wspólników;
- uzyskanie rachunku bankowego spółki, założonego w wybranym banku wg zasad stosowanych przez bank;
- w Urzędzie Skarbowym właściwym dla siedziby spółki należy złożyć w jej imieniu druk NIP-2 oraz NIP-D (zawierający informację o wszystkich wspólnikach). Trzeba ze sobą wziąć także wpisy do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej każdego ze wspólników, za-

świadczanie o przyznanym spółce numerze REGON, akt prawny do lokalu siedziby spółki, a także numer firmowego rachunku bankowego. W wyniku tego zgłoszenia spółka otrzyma swój NIP;

- wspólnicy określają zasady prowadzenia przez spółkę księgowości: ryczałt, księga przychodów i rozchodów lub pełna księgowość;
- każdy ze wspólników rozlicza uzyskany dochód oddzielnie w urzędzie skarbowym właściwym ze względu na miejsce zamieszkania. Również w tym US powinien on dokonać zgłoszenia formy opodatkowania podatkiem dochodowym oraz trybu jego rozliczania;
- jeżeli wspólnicy zdecydują, że chcą być vatowcami, lub też konieczność rozliczania VAT wynika z ustawy w związku z rodzajem prowadzonej działalności, to muszą również w imieniu spółki złożyć w US dokument VAT-R oraz wnieść opłatę w wysokości 170 zł;
- jeżeli spółka nie zatrudnia pracowników, przyjmuje się, że płatnikami składek ubezpieczeniowych są wspólnicy (każdy za siebie). Formularz CE-IDG-1 oszczędza konieczności zarejestrowania się w ZUS, jako płatnik składek, ale należy złożyć informację odnośnie płaconych składek. Służą do tego, podobnie jak w przypadku jednoosobowej działalności druki ZUS ZZA lub ZUS ZUA;
- w przypadku zatrudniania pracowników należy dokonać najpierw zgłoszenia spółki, jako płatnika składek za osoby zatrudnione - druk ZUS ZPA. Każdego z pracowników należy zgłosić do pełnego ubezpieczenia – druk ZUS ZUA, bądź tylko do ubezpieczenia zdrowotnego - druk ZUS ZZA;
- w spółce zatrudniającej pracowników składa się również oddzielne deklaracje ZUS DRA za każdego ze wspólników i dodatkową za wszystkich pracowników;
- podobnie jak w przypadku jednoosobowej działalności gospodarczej, jeśli rodzaj działalności tego wymaga (kontakt z żywnością) wymagane jest zgłoszenie zakładu do Powiatowego Inspektora Sanitarnego (poprzez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną). W zależności od rodzaju prowadzonej działalności, należy wystąpić z wnioskiem o zatwierdzenie zakładu lub jego rejestrację, co najmniej 14 dni przed podjęciem działalności. Szczegółowe informacje, w tym akty prawne można znaleźć na stronach internetowych Powiatowych Stacji Sanitarno-Epidemiologicznych: (np. wsse.krakow.pl).

Skala działalności: jeśli spółka cywilna prowadzi działalność w większym rozmiarze, to może dokonać przekształcenia jej w spółkę jawną lub inną spółkę prawa handlowego, jednak od dnia 8 stycznia 2009 roku nie jest to obowiązkowe. Spółka cywilna jest przekształcana w spółkę jawną w wyniku dobrowolnej decyzji jej wspólników, jeśli uznają oni takie przekształcenie za korzystne. Może to oznaczać w praktyce większe bezpieczeństwo wspólnika spółki jawnej, ze względu na ograniczenie odpowiedzialności całym majątkiem, posiadanie przez spółkę jawną odrębnego od wspólników majątku, możliwość zbywania udziałów itp., itd.;

Inne popularne formy prowadzenia działalności gospodarczej:

Zasady działania spółek (poza spółką cywilną) reguluje Ustawa z 15.09.2000 r. „Kodeks Spółek Handlowych” (Dz. U. z 2000 nr 94 poz. 1037), aktualnie w brzmieniu od dnia 23.04.2013 r.

3. Spółka jawna

Do założenia spółki jawnej niezbędna jest pisemna umowa. Do jej zarejestrowania konieczny jest wpis do sądowego rejestru przedsiębiorców (KRS). Spółkę jawną, co do jej istoty określa Kodeks Spółek Handlowych. Należy ona od tzw. „spółek osobowych”. Jest podmiotem prawa nieposiadającym osobowości prawnej, ale posiada zdolność prawną. Oznacza to, że może nabywać prawa i zaciągać zobowiązania w imieniu spółki.

Rejestracja spółki jawnej:

- podpisanie umowy spółki jawnej między wspólnikami, wniesienie opłaty od czynności cywilnoprawnych w US, w wysokości 0,5% wartości wniesionych wkładów oraz złożenie deklaracji PCC-3;
- uzyskanie nr REGON dla spółki w Urzędzie Statystycznym;
- uzyskanie rachunku bankowego spółki, założonego w wybranym banku wg zasad stosowanych przez bank (na podstawie nr REGON);
- w Urzędzie Skarbowym właściwym dla siedziby spółki należy złożyć w jej imieniu druk NIP-2 oraz NIP-D; wspólnicy określają zasady prowadzenia przez spółkę księgowości: zasady ogólne - podatkowa księga przychodów i rozchodów lub księgi rachunkowe (pełna księgowość);

- każdy ze wspólników rozlicza uzyskany dochód oddzielnie w urzędzie skarbowym właściwym ze względu na miejsce zamieszkania;
- jeżeli wspólnicy zdecydują, że chcą rozliczać podatek VAT, lub też konieczność rozliczania VAT wynika z ustawy w związku z rodzajem prowadzonej działalności, to muszą również w imieniu spółki złożyć w US dokument VAT-R oraz wnieść opłatę w wysokości 170 zł;
- wspólnicy płacą składki ZUS jak osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą jednak bez prawa do ulgi dla zakładającego po raz pierwszy firmę;
- w przypadku zatrudniania pracowników należy dokonać najpierw zgłoszenia spółki, jako płatnika składek za osoby zatrudnione - druk ZUS ZPA. Każdego z pracowników należy zgłosić do pełnego ubezpieczenia – druk ZUS ZUA, bądź tylko do ubezpieczenia zdrowotnego - druk ZUS ZZA.
- w spółce zatrudniającej pracowników składa się również oddzielne deklaracje ZUS DRA za każdego ze wspólników i dodatkową za wszystkich pracowników;
- podobnie jak w przypadku innych form działalności gospodarczej, jeśli rodzaj działalności tego wymaga (kontakt z żywnością) wymagane jest zgłoszenie zakładu do Powiatowego Inspektora Sanitarnego (poprzez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną). W zależności od rodzaju prowadzonej działalności, należy wystąpić z wnioskiem o zatwierdzenie zakładu lub jego rejestrację, co najmniej 14 dni przed podjęciem działalności. Szczegółowe informacje, w tym akty prawne można znaleźć na stronach internetowych Powiatowych Stacji Sanitarno-Epidemiologicznych: (np. wsse.krakow.pl)
- złożenie wniosku i uzyskanie wpisu do rejestru handlowego w Sądzie Gospodarczym (Rejestrowym) - druki: W1, WB, WK, WM i WL oraz załączników:
 - » umowy spółki w 2 egz.,
 - » danych wspólników wraz z adresami albo adresami do doręczeń,
 - » złożonego wobec sądu albo poświadczonego notarialnie wzoru podpisów osób uprawnionych do reprezentowania spółki,
 - » dokumentu potwierdzającego prawo do lokalu,
 - » informacji o ew. pozostawaniu w związku małżeńskim, zawarciu małżeńskiej umowy majątkowej, powstaniu rozdzielności majątkowej, znaczenie ograniczenia zdolności do czynności prawnych,

- » zgłoszenia do Urzędu Statystycznego (druki RG-1, RG-D),
- » zgłoszenia do Urzędu Skarbowego o nadanie nr NIP (NIP-2, NIP-D),
- » zgłoszenia do ZUS (ZUS-ZPA lub ZUS-ZFA), ewentualnie oświadczenia członków zarządu że spółka nie podlega obowiązkowi zgłoszenia płatnika składek,
- » opłaty za wpis w wys. 600 zł;

Podsumowanie:

Rodzaj działalności	dowolny, niektóre rodzaje wymagają określonych kwalifikacji stosownie do regulacji urzędowych, lub koncesji
Skala działalności	dowolna w ramach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), stosunkowo łatwe rozszerzenie lub likwidacja
Wspólnicy	2 lub więcej, najczęściej niewielka liczba wspólników
Odpowiedzialność za zobowiązania	każdy wspólnik całym majątkiem osobistym, solidarnie ze spółką i pozostałymi wspólnikami. Egzekucja najpierw z majątku spółki. Osoba przystępująca odpowiada także za zobowiązania powstałe przed jej przystąpieniem do spółki
Wpływ na podejmowanie decyzji	wspólnicy, zależnie od umowy spółki lub wg przepisów kodeksu spółek
Forma opodatkowania/księgowość	podatek dochodowy od osób fizycznych, księgowość: zasady ogólne - podatkowa księga przychodów i rozchodów lub księgi rachunkowe – księgowość pełna
Koszty urzędowe założenia	podatek od zawarcia umowy spółki zgodnie z ustawą o podatkach od czynności cywilno-prawnych, 05% wartości wniesionych wkładów wpis do krajowego rejestru sądowego – kwota 500 zł od wniosku i 100 zł za ogłoszenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym, oraz opłata skarbową: 17 zł nie ma wymagań co do wysokości kapitału zakładowego
Sposoby pozyskiwania kapitału	ogólnodostępne – kapitał własny, kredyty, pożyczki, itp., przyjęcie nowego wspólnika

Korzyści ze spółki jawnej w stosunku do spółki cywilnej: odpowiedzialność wspólnika subsydiarna za zobowiązania spółki (pomocnicza), co oznacza, że wspólnik spółki jawnej odpowiada za zobowiązania całym swoim majątkiem osobistym, ale dopiero, gdy egzekucja z majątku spółki okaże się bezskuteczna. W praktyce więc wierzyciele spółki jawnej nie „atakują” od początku bezpośrednio wspólników tak jak to się dzieje w spółce cywilnej,

- spółka jawna posiada swój odrębny od wspólników majątek, natomiast w spółce cywilnej wspólnicy są tylko współwłaścicielami wspólnego majątku,
- w spółce jawnej możliwe jest zbycie udziału w niej, a w spółce cywilnej trzeba dokonywać zmiany umowy spółki, żeby wprowadzić do niej nowego wspólnika,
- po przekształceniu spółki cywilnej w spółkę jawną można ją sprzedać. Spółki cywilnej nie można sprzedać,
- spółka jawna jest przedsiębiorcą, może więc nabywać różne koncesje, zezwolenia, licencję, itp., a w spółce cywilnej uprawnienia te muszą przysługiwać najczęściej wszystkim jej wspólnikom,
- spółka jawna może być reprezentowana przez prokurentów, co pozwala zlecić prowadzenie jej spraw fachowcom (przez co możliwe jest „odciążenie” wspólników np. od osobistego prowadzenia spraw sądowych spółki),
- spółka jawna jest pewniejsza dla jej kontrahentów ze względu na to, że prawa jej wspólnika do reprezentacji spółki jawnej nie można ograniczyć ze skutkiem dla osób trzecich (oznacza to, że kontrahent spółki jawnej ma pewność, że zrealizowana czynność będzie skuteczna, podczas gdy kontrahent spółki cywilnej nigdy nie ma pewności czy dany wspólnik spółki cywilnej może skutecznie reprezentować spółkę cywilną.

4. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest spółką kapitałową. Posiada osobowość prawną. Może ją utworzyć jedna lub więcej osób. Celem zawiązania spółki może być wszelka działalność dozwolona przez prawo, a więc nie tylko i wyłącznie działalność gospodarcza, choć najczęściej Spółka z o.o. jest powoływana właśnie w celu prowadzenia działalności gospodarczej. Założycielami (wspólnikami) spółki z o.o. mogą być osoby fizyczne, prawne, a także osobowe spółki handlowe.

Spółka z o.o. działa pod własną firmą (nazwą), która może być wybrana dowolnie, obowiązkowy jest tylko dopisek „spółka z o.o.”. Spółka reprezentowana jest przez zarząd, który składa się z jednego albo większej liczby członków. Do zarządu może być powołana osoba spośród wspólników lub spoza ich grona. Członka zarządu powołuje się i odwołuje uchwałą wspólników.

Głosowanie na walnym zgromadzeniu odbywa się przy pomocy posiadanych udziałów.

Rejestracja spółki z ograniczoną odpowiedzialnością:

- podpisanie umowy spółki (umowa notarialna), wniesienie opłaty od czynności cywilnoprawnych w US, w wysokości 0,5% wartości wniesionych wkładów oraz złożenie deklaracji PCC-3;
- uzyskanie nr REGON dla spółki w Urzędzie Statystycznym, druki RG-1 i RG-D;
- uzyskanie rachunku bankowego spółki, założonego w wybranym banku wg zasad stosowanych przez bank (na podstawie nr REGON);
- w Urzędzie Skarbowym właściwym dla siedziby spółki należy złożyć w jej imieniu druk NIP-2, zasady prowadzenia przez spółkę księgowości: księgi rachunkowe (pełna księgowość);
- spółka jest płatnikiem podatku dochodowego od osób prawnych (CIT). Jeżeli jako udziałowcy czerpiemy ze spółki dochody w formie dywidend wówczas podlegają one opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych (Ust. z dnia 26 lipca 1991 r. Dz.U.1993 r. nr 90 pozycja 416).
- jeżeli wspólnicy zdecydują, że chcą być vatowcami, lub też konieczność rozliczania VAT wynika z ustawy w związku z rodzajem prowadzonej działalności, to muszą również w imieniu spółki złożyć w US dokument VAT-R oraz wnieść opłatę w wysokości 170 zł.
- jedyny wspólnik jednoosobowej sp. z o.o., płaci składki ubezpieczeniowe w ZUS jak osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą, jednak bez prawa do ulgi dla zakładającego po raz pierwszy firmę.
- Natomiast w przypadku wieloosobowej spółki z o.o. wspólnicy nie podlegają zgłoszeniu do ubezpieczenia w ZUS;
- w przypadku zatrudniania pracowników należy dokonać najpierw zgłoszenia spółki, jako płatnika składek za osoby zatrudnione - druk ZUS ZPA. Każdego z pracowników należy zgłosić do pełnego ubezpieczenia – druk ZUS ZUA, bądź tylko do ubezpieczenia zdrowotnego - druk ZUS ZZA.

- podobnie jak w przypadku innych form działalności gospodarczej, jeśli rodzaj działalności tego wymaga (kontakt z żywnością) wymagane jest zgłoszenie zakładu do Powiatowego Inspektora Sanitarnego (poprzez Powiatową Stację Sanitarno - Epidemiologiczną). W zależności od rodzaju prowadzonej działalności, należy wystąpić z wnioskiem o zatwierdzenie zakładu lub jego rejestrację, co najmniej 14 dni przed podjęciem działalności. Szczegółowe informacje, w tym akty prawne można znaleźć na stronach internetowych Powiatowych Stacji Sanitarno-Epidemiologicznych: (np. wsse.krakow.pl)
- złożenie wniosku i uzyskanie wpisu do rejestru handlowego w Sądzie Gospodarczym (Rejestrowym) - druki: W3, WK, WE i WM i fakultatywnie WA, WH, WK(rada nadzorcza), WL oraz załączników:
 - » umowy spółki w 2 egz.,
 - » listy członków zarządu wraz z adresami zamieszkania,
 - » złożonego wobec sądu albo poświadczonego notarialnie wzoru podpisów osób uprawnionych do reprezentowania spółki,
 - » dokumentu potwierdzającego prawo do lokalu,
 - » informacji o ew. pozostawaniu w związku małżeńskim, zawarciu małżeńskiej umowy majątkowej, powstaniu rozdzielności majątkowej, zaznaczenie ograniczenia zdolności do czynności prawnych,
 - » zgłoszenia do Urzędu Statystycznego (druki RG-1, RG-D),
 - » zgłoszenia do Urzędu Skarbowego o nadanie nr NIP (NIP-2),
 - » zgłoszenia do ZUS (ZUS-ZPA lub ZUS-ZFA), ewentualnie oświadczenia członków zarządu że spółka nie podlega obowiązkowi zgłoszenia płatnika składek,
 - » opłaty za wpis w wys. 600 zł;

Spółka nabywa osobowość prawną po zarejestrowaniu
--

Podsumowanie:

Rodzaj działalności	dowolny, niektóre rodzaje wymagają określonych kwalifikacji stosownie do regulacji urzędowych, lub koncesji
Skala działalności	dowolna, wymagany kapitał zakładowy min. 5000 zł, Kapitał zakładowy dzieli się na udziały o równej albo nierównej wartości nominalnej. Wartość nominalna udziału nie może być niższa niż 50 zł
Wspólnicy	1 lub więcej (osoba fizyczna bądź prawna), 1 osobowa sp. z o.o. nie może być założona przez inną 1 osobową spółkę z o.o.
Odpowiedzialność za zobowiązania	Spółka odpowiada całym majątkiem, natomiast wspólnicy do wysokości udziałów. Za zobowiązania podatkowe odpowiadają całym majątkiem, w części proporcjonalnej do udziałów w zysku
Wpływ na podejmowanie decyzji	w imieniu spółki działa zarząd (mogą to być wspólnicy lub inne osoby). Sposób reprezentacji określa umowa spółki lub kodeks handlowy. Rada nadzorcza (albo komisja rewizyjna) musi być ustanowiona, jeśli kapitał zakładowy jest większy niż 500.000 zł, a wspólników więcej niż 25
Forma opodatkowania/księgowość	podatek od osób prawnych na zasadach ogólnych, księgowość – pełna na zasadach ogólnych
Koszty założenia	sporządzenie umowy spółki w postaci aktu notarialnego – koszt wg tabeli zawartej w Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości, podatek cywilnoprawny od zawarcia umowy spółki zależy od wysokości wniesionych wkładów (0,5% od wartości wkładów), wpis spółki do KRS (500 zł od wniosku i 100 zł za ogłoszenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym),
Sposoby pozyskiwania kapitału	ogólnodostępne – kapitał własny, kredyty, pożyczki, itp. poprzez pozyskanie nowego wspólnika

5. Spółdzielnia

Spółdzielnia, to dobrowolne zrzeszenie nieograniczonej liczby osób, o zmiennym składzie osobowym i zmiennym funduszu udziałowym. Spółdzielnia prowadzi wspólną działalność gospodarczą, społeczną lub kulturalno-oświatową w interesie swoich członków. Majątek spółdzielni jest prywatną własnością jej członków. Założyciele spółdzielni muszą uchwalić statut spółdzielni oraz dokonać wyboru jej organów (rady nadzorczej i zarządu). Najwyższym organem jest walne zgromadzenie lub zebrania grup członkowskich (przedstawicieli).

W głosowaniu na walnym zgromadzeniu każdy spółdzielca dysponuje jednym głosem.

Rejestracja spółdzielni:

- sporządzenie statutu spółdzielni, powinien on zawierać:
 - » oznaczenie nazwy z dodatkiem „spółdzielnia” lub „spółdzielczy” i podaniem jej siedziby;
 - » przedmiot działalności spółdzielni oraz czas trwania, o ile założono ją na czas określony;
 - » wysokość wpisowego oraz wysokość i ilość udziałów, które członek obowiązany jest zadeklarować, terminy wnoszenia i zwrotu oraz skutki niewniesienia udziału w terminie; jeżeli statut przewiduje wnoszenie więcej niż jednego udziału, może określać ich górną granicę;
 - » prawa i obowiązki członków;
 - » zasady i tryb przyjmowania członków, wypowiedzania członkostwa, wykreślenia i wykluczania członków;
 - » zasady zwoływania walnych zgromadzeń, obradowania na nich i podejmowania uchwał;
 - » zasady i tryb wyboru oraz odwoływania członków organów spółdzielni;
 - » zasady podziału nadwyżki bilansowej (dochodu ogólnego) oraz pokrywania strat spółdzielni. Statut ponadto powinien zawierać postanowienia, których wprowadzenia wymagają przepisy niniejszej ustawy, oraz może zawierać inne postanowienia.
- uzyskanie nr REGON dla spółdzielni w Urzędzie Statystycznym, druki RG-1 i RG-D;

- uzyskanie rachunku bankowego spółdzielni, założonego w wybranym banku wg zasad stosowanych przez bank (na podstawie nr REGON);
- w Urzędzie Skarbowym właściwym dla siedziby spółdzielni należy złożyć w jej imieniu druk NIP-2; zasady prowadzenia przez spółdzielnię księgowości: księgi rachunkowe (pełna księgowość);
- spółdzielnia jest płatnikiem podatku dochodowego od osób prawnych (CIT);
- jeżeli udziałowcy zdecydują, że chcą być vatowcami, lub też konieczność rozliczania VAT wynika z ustawy w związku z rodzajem prowadzonej działalności, to muszą również w imieniu spółdzielni złożyć w US dokument VAT-R oraz wnieść opłatę w wysokości 170 zł;
- udziałowcy spółdzielni nie podlegają zgłoszeniu do ubezpieczenia w ZUS;
- w przypadku zatrudniania pracowników należy dokonać najpierw zgłoszenia spółdzielni, jako płatnika składek za osoby zatrudnione - druk ZUS ZPA. Każdego z pracowników należy zgłosić do pełnego ubezpieczenia – druk ZUS ZUA, bądź tylko do ubezpieczenia zdrowotnego - druk ZUS ZZA.
- podobnie jak w przypadku innych form działalności gospodarczej, jeśli rodzaj działalności tego wymaga (kontakt z żywnością) wymagane jest zgłoszenie zakładu do Powiatowego Inspektora Sanitarnego (poprzez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną). W zależności od rodzaju prowadzonej działalności, należy wystąpić z wnioskiem o zatwierdzenie zakładu lub jego rejestrację, co najmniej 14 dni przed podjęciem działalności. Szczegółowe informacje, w tym akty prawne można znaleźć na stronach internetowych Powiatowych Stacji Sanitarno-Epidemiologicznych: (np. wsse.krakow.pl)
- złożenie wniosku i uzyskanie wpisu do rejestru handlowego w Sądzie Gospodarczym (Rejestrowym) - druki: W5, WK dla zarządu i WK dla rady nadzorczej, WM i fakultatywnie WL;
- dodatkowo należy załączyć:
 - » statut spółdzielni w 2 egz.;
 - » podpisaną listę członków założycieli spółdzielni wraz z adresami zamieszkania i informacjami o PESEL i imieniu ojca,
 - » uchwałę o powołaniu spółdzielni,
 - » wzory podpisów osób upoważnionych do reprezentowania poświadczone urzędowo (złożone wobec sądu albo poświadczone notarialnie);
 - » dokument potwierdzający prawo do lokalu, oraz dokonać:

- » zgłoszenia do Urzędu Statystycznego (druki RG-1, RG-D),
- » zgłoszenia do Urzędu Skarbowego o nadanie nr NIP (NIP-2),
- » zgłoszenia do ZUS (ZUS-ZPA lub ZUS-ZFA), ewentualnie oświadczenia członków zarządu że spółka nie podlega obowiązkowi zgłoszenia płatnika składek,
- » wnieść opłaty za wpis w wys. 600 zł;

Podsumowanie:

Rodzaj działalności	dowolny, niektóre rodzaje wymagają określonych kwalifikacji lub uzyskania koncesji lub zezwolenia
Skala działalności	dowolna,
Członkowie	liczba założycieli spółdzielni nie mniejsza od dziesięciu, jeżeli założycielami są osoby fizyczne, trzech, jeżeli założycielami są wyłącznie osoby prawne. W spółdzielniach produkcji rolnej (o charakterze grup producenckich) liczba założycieli – osób fizycznych nie może być mniejsza od pięciu.
Odpowiedzialność za zobowiązania	spółdzielnia odpowiada całym majątkiem, natomiast członkowie do wysokości udziałów. Członek zarządu i rady nad. odpowiada wobec spółdzielni całym majątkiem za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem sprzecznym z prawem lub postanowieniami statutu spółdzielni, chyba, że nie ponosi winy.
Wpływ na podejmowanie decyzji	w imieniu spółdzielni działa zarząd (mogą to być członkowie lub inne osoby). Sposób reprezentacji określa statut spółdzielni.
Forma opodatkowania/księgowość	podatek od osób prawnych na zasadach ogólnych, księgowość – pełna na zasadach ogólnych
Koszty założenia	sporządzenie statutu spółdzielni, wpis spółdzielni do KRS (500 zł od wniosku i 100 zł za ogłoszenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym),
Sposoby pozyskiwania kapitału	ogólnodostępne – kapitał własny, kredyty, pożyczki, itp.

Podobnie jak spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółdzielnia nabywa osobowość prawną po zarejestrowaniu.

Odnosząc się do kwestii podatkowych związanych z podatkiem od towarów i usług (PTU=VAT), pragniemy zwrócić uwagę, że obowiązek rozliczania tego podatku dotyczy wszystkich podmiotów gospodarczych po przekroczeniu 150 tys. zł obrotów w skali roku (art. 113 Ustawy z dnia 11.03.2004 o podatku od towarów i usług, tekst jednolity Dz. U. z 2011 r. nr 177, poz. 1054).

Informujemy także, iż wszystkie podmioty prawne, wymagające uzyskania wpisu do rejestru sądowego w Sądzie Gospodarczym, których siedziba znajduje się na terenie województwa małopolskiego, rejestrują działalność w Sądzie Rejonowym dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, ul. Przy Rondzie 7, 31-547 Kraków - w Wydziale Gospodarczym Krajowego Rejestru Sądowego:

- wydział XI: (miasto Kraków) **lub**
- wydział XII: (wszystkie powiaty województwa małopolskiego)

Obowiązujące w KRS formularze (wraz z wykazami niezbędnych załączników) można otrzymać w sekretariatach Sądów Gospodarczych, można je także znaleźć na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości pod adresem: <http://ms.gov.pl/krs>.

*Źródła informacji: CEIDG, ZUS,
Małopolski Urząd Skarbowy,
poradnik.firma.pl, fwkp.pl, sejm.gov.pl*

Wydawca: **Małopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Karniowicach**
32-082 Bolechowice, Karniowice 9; tel. 12-285-21-13/14, fax 12-285-11-07; www.modr.pl
Skład komputerowy: Dział Promocji i Wydawnictw - Halina Knap